

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 136 **din data de 12.02.2020**

Dosar nr.: 178/2018

Petiția nr.: 1451/15.03.2018; 4873/26.08.2019

Petent:

Reclamat:

Obiect: soluționarea pe fond a petiției înregistrată sub nr. 1451/15.03.2018, ca urmare a anulării Hotărârii CNCD nr. 292/11.07.2018 prin Sentința civilă nr. 1823/24.05.2019 pronunțată de Curtea de Apel București, Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, rămasă definitivă prin nerecurare

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. **Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului**

2. **Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamaților**

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul reclamă săvârșirea unei fapte de discriminare de către – angajată a Primăriei comunei Dascălu, jud. Ilfov, prin utilizarea apelativului „boșorog” la adresa sa, în cadrul unei conversații telefonice. Ca urmare a petiției formulate în fața C.N.C.D., înregistrată sub nr. 1451/15.03.2018, s-a format dosarul nr. 178/2018. Urmare a instrumentării dosarului, a fost emisă Hotărârea Colegiului director nr. 292/11.07.2018. Prin hotărârea Consiliului s-a clasat petiția ca fiind incompletă, conform art. 11 alin. 1 din Procedura internă de soluționare a petițiilor. Petentul a atacat în instanța de contencios administrativ Hotărârea nr. 292/11.07.2018, fiind format dosarul nr. 28040/3/2018, pe rolul Curții de Apel București – Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal. Prin Sentința civilă nr. 1823/24.05.2019 instanța admite cererea de chemare în judecată formulată de G.I., anulează Hotărârea CNCD nr. 292/11.07.2018 și obligă Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării la reanalizarea sesizării formulate de petent la data de 15.03.2018.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 5197/09.09.2019 au fost citate părțile și martorul M.G., pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 26.09.2019.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. La termenul stabilit, la ședința de audieri petentul și martorul au fost prezenți, iar partea reclamată a fost absentă.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

8. Prin sesizarea înregistrată la CNCD sub nr. 1451/15.03.2018 petentul susține faptul că, în urma unui apel telefonic efectuat în vederea obținerii de informații despre durata unei anchete sociale, – angajată a Primăriei comunei Dascălu i s-a adresat pe un ton nepolitic, ridicat, spunându-i că nu-i poate oferi în acel moment informațiile solicitate; în continuare, petentul susține că, după finalizarea discuției telefonice, până la venirea tonului de apel a auzit-o pe reclamată utilizând apelativului „boșorog” la adresa sa, precum și alte comentarii care nu pot fi reproduse.

9. Petentul susține că după aproximativ 10 minute de la conversația telefonică cu reclamata, a fost sunat de martora care l-a informat că a fost sunată de, care i-a comunicat ceva de genul “că boșorogul ăla ce vrea ...”

10. Petentul consideră că prin folosirea apelativului „boșorog” la adresa sa, inclusiv față de o terță persoană, i-au fost aduse grave prejudicii de imagine (dumnealui fiind persoană de vârstă a treia), fiind luat în derâdere de un angajat al administrației publice locale.

11. De asemenea, petentul susține că prin apelativul „boșorog” i-au fost prejudiciate grav demnitatea, onoarea și reputația, apelativul „boșorog” conducând la idea indusă de partea reclamată că petentul ar putea fi considerat o persoană lipsită de credibilitate, o persoană senilă.

12. În final petentul susține că tolerarea unui comportament neadecvat, jignitor, din partea unui angajat al unei instituții publice care are menirea de a intra în contact cu publicul conduce la încurajarea unei asemenea practici și la răspândirea ideii/concepției de superioritate a angajaților din administrația publică locală față de un cetățean de vârstă a treia.

13. La ședința de audieri din data de 26.09.2019 s-a prezentat petentul însoțit de martorul în cadrul audierilor, martorul a susținut că o îngrijește pe mama petentului, care este imobilizată la pat; de asemenea, a declarat că a fost sunată de către numita, care i-a reproșat ceva de genul “de ce o sună boșorogul..”.

Susținerile părții reclamate. Partea reclamată nu a depus un punct de vedere.

V. Motivele de fapt și de drept

14. **În fapt**, Colegiul CNCD reține că petiția așa cum a fost formulată relevă o situație în care partea reclamată, prin utilizarea apelativului “boșorog” cu referire la petent, a făcut o afirmație care lezează dreptul la demnitatea personală a petentului pe criteriul vârstă. Colegiul director reține că petentul a utilizat ca material probatoriu proba cu martori, din declarația martorei reieșind că partea reclamată a utilizat termenul „boșorog” față de/cu privire la petent în timpul desfășurării activităților de serviciu.

15. **În drept**, Colegiul va analiza acțiunile părții reclamate din perspectiva respectării dreptului la demnitate a persoanei prevăzute de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Astfel, în prima instanță, Colegiul analizează în ce măsură obiectul petiției întrunește elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa

cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

16. Potrivit art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, prin discriminare se înțelege *“orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza unui criteriu, care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege”*.

17. Raportat la definiția discriminării astfel cum este reglementată în O.G. nr. 137/2000, republicată, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este cauzat de apartenența lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege. Ca urmare, oricare din aceste criterii circumstanțiate la situația particulară a persoanei care se consideră discriminată trebuie să fi constituit elementul determinant în aplicarea tratamentului diferit în speță. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce prespune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

18. Colegiul Director reține faptul că vârsta petentului a constituit mobilul determinant în aplicarea unui tratament diferențiat, partea reclamată utilizând un stereotip/o prejudecată cu privire la persoanele în vârstă, prejudecată potrivit căreia, odată cu vârsta, capacitățile fizice și mintale ale unei persoane sunt întotdeauna afectate în mod negativ și ca urmare un vârstic ar fi o persoană senilă, sclerizată, degradată, cu slăbiciuni mentale, care nu este necesar a fi tratat cu aceiași respect acordat unui membru activ și valoros al societății.

19. Colegiul director consideră că utilizarea de către partea reclamată a apelativului “boșorog” cu referire la petent, în timpul unei conversații telefonice care viza obținerea de informații privind o cerere formulată anterior, în contextul în care nu s-a asigurat un serviciu public de calitate prin răspunsul formulat de către partea reclamată, poate fi asimilată unei deosebiri, restricții, excluderi, preferințe, având ca scop restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în sensul art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată.

20. Dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de persoana sa.

21. Tratamentul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea sau lezarea demnității persoanei discriminate în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public.

22. Articolul 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare instituie următoarele: *„constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acesteuia la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia”*.

23. Prin raportare la art. 15 din O.G. 137/2000, Colegiul va analiza dacă fapta sesizată constituie un comportament manifestat în public care vizează atingerea demnității ori/și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă, degradantă, ofensatoare, îndreptată împotriva unei persoane în etate.

24. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției europene a drepturilor omului, Curtea Europeană a Drepturilor Omului examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (*a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55*). Pe de altă parte, în contextul dreptului de a nu fi supus discriminării și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere de la care un comportament reprobabil ar fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest element de apreciere este unul variabil, în funcție de circumstanțele cauzei și de efectele aplicării lui.

25. Raportat la speță, Colegiul director consideră că atitudinea părții reclamate aduce atingere demnității unui cetățean în etate, cauzând acestuia un sentiment de inferioritate de natură a se simți umilit și înjosit. Astfel, utilizarea apelativul „boșorog” în spațiu public (fiind auzit de martori și în cadrul unui birou care desfășura activitatea de relații cu publicul) a condus la crearea unei atmosfere degradante, ofensatoare îndreptată împotriva petentului, legat de vârstă acestuia, fiindu-i lezată demnitatea umană, un element important în respectul de sine al oricărui cetățean.

26. Colegiul director consideră că fapta sesizată este mai gravă având în vedere calitatea de funcționar public a părții reclamate precum și imputarea faptelor sesizate în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu.

27. În acest sens, Colegiul director se raportează la prevederile art. 433 alin. 2 din Codul administrativ din data de 03.07.2019 [*“În exercitarea funcției deținute, funcționarii publici au obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă pentru a câștiga și a menține încrederea publicului în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea autorităților și instituțiilor publice.”*] coroborate cu prevederile art. 447 alin. 1, alin. 2 lit. a) și alin 6 din același act normativ [*“(1)În relațiile cu persoanele fizice și cu reprezentanții persoanelor juridice care se adresează autorității sau instituției publice, funcționarii publici sunt obligați să aibă un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine, integritate morală și profesională. (2)Funcționarii publici au obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației, demnității, integrității fizice și morale a persoanelor cu care intră în legătură în exercitarea funcției publice, prin:a) întrebuintarea unor expresii jignitoare. (6)Funcționarii publici au obligația de a asigura egalitatea de tratament a cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice, principiu conform căruia funcționarii publici au îndatorirea de a preveni și combate orice formă de discriminare în îndeplinirea atribuțiilor profesionale.”*] și reține faptul că funcționarul public care desfășoară activități de relații cu publicul trebuie să aibă o atitudine binevoitoare, calmă, respectuoasă, profesionistă și să aibă o conduită corespunzătoare tocmai pentru a nu aduce atingeri demnității cetățenilor.

28. Totodată, Colegiul director reține că este esențial pentru persoanele care se exprimă public să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței în societate (a se vedea *Feret v. Belgium* (no. 15615/07), Chamber of Judgment of 16 July 2009 – Curtea Europeană a Drepturilor Omului).

29. Măsura constatării și sancționării unui astfel de comportament precum cel de care a dat dovadă partea reclamată este necesară într-o societate democratică în care

demnitatea umană este garantată ca valoare supremă a legii fundamentale și a democrației, conform art. 1 alin. (3) din Constituția României, respectarea demnității umane a persoanelor fiind un scop legitim urmărit de stat. Măsura este proporțională cu scopul urmărit, astfel constatarea contravenției și aplicarea unei sancțiuni sunt proporționale cu necesitatea protecției demnității umane a persoanelor.

30. În consecință, Colegiul director constată că aspectele sesizate constituie fapte de discriminare potrivit art. 2 alin. 1 și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată și decide sancționarea părții reclamate cu avertisment

31. De asemenea, Colegiul director recomandă părții reclamate ca pe viitor să evite utilizarea de apelative care pot conduce la săvârșirea unei fapte de discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art.20 alin.(2) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate reprezintă discriminare potrivit art. 2, alin. 1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;
2. Sancționarea părții reclamate cu avertisment;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 12.02.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA

**CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA SORINA CLAUDIA
– Membru, SANDU TATIANA VERONICA – Membru**

**Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD
nr.138 / 24.03.2020.**

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 25.03.2020

Motivată și tehnoredactată I.D./S.M.D.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.